

Špírk, Martin

Projekt Buddha zblízka : unikát na české buddhologické scéně?

Religio. 2022, vol. 30, iss. 2, pp. [185]-193

ISSN 1210-3640 (print); ISSN 2336-4475 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/Rel2022-2-5>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.77097>

License: [CC BY-NC-ND 4.0 International](#)

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20221221

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

*Projekt Buddha zblízka: Unikát na české buddhologické scéně?**

MARTIN ŠPIRK**

Setkat se dnes v českém prostředí s výstavami (ale i publikacemi), které se pokoušejí vykreslit v tom či onom světle buddhistické myšlení, praxi či umění není úplně neobvyklé. Je ale celkem výjimečné narazit na odbornou výstavu, za kterou stojí nejen kvalitní vědecké instituce, ale která by obsahovala ve svém repertoáru i velké množství akademicky relevantního programu a kvalitní propagační a populárně-naučnou kampaň. Výstava *Buddha zblízka*, která probíhala od 3. prosince 2021 do 24. dubna 2022 v prostorách Valdštejnské jízdárny v Praze, byla dle mého názoru přesně takovou raritou, která nemá svým rozsahem a kvalitou v dějinách české buddhologické a galerijní scény obdoby.

U zrodu projektu stálo dramaturgické souznění a následná spolupráce Museum Rietberg Zürich a Národní galerie Praha, která vyústila v rozvinutí původní výstavy *Nächster Halt Nirvana – Annäherungen an den Buddhismus (Příští stanice nirvána – přiblížení k buddhismu)*, jež proběhla od 13. prosince 2018 do 31. března 2019 v Curychu. Buddha zblízka, tato pražská verze curyšské výstavy, vznikla pod taktovkou hlavních kurátorů Markéty Hánové¹ a Johannese Beltze.² Oba mají za sebou dlouhou

* Jedná se o obsáhlou recenzi, která neprošla recenzním řízením.

** Vznik této zevrubné recenze byl podpořen projektem „Víra a tradice po rozpadu jistot modernity: K antropologii a historiografii po postkolonialismu a postmoderně“ (MUNI/A/1377/2021), řešeným Ústavem religionistiky FF MU v roce 2022.

- 1 Mgr. Markéta Hánová, Ph.D., vystudovaná japanoložka a kunsthistorička, se zabývá dějinami a teorií japonské malby a grafiky či historií sběratelství japonského umění v Evropě. V Národní galerii Praha pracovala od roku 1998 jako odborná lektorka, posléze jako kurátorka japonských sbírek a od roku 2012 vykonává funkci ředitelky Sbírký asijského umění.
- 2 Dr. Johannes Beltz studoval indologii, religionistiku a teologii. Ve své odborné práci se věnuje problematice buddhistických konverzí a sociální emancipace indických Dalitů (kasta takzvaně „nedotýkatelných“). V letech 1999-2002 pracoval v renomovaném Institutu jižní Asie na univerzitě v Heidelbergu (SAI), poté nastoupil v muzeu v Rietbergu, kde nyní působí jako zástupce ředitelky a kurátor sbírký indických bronzů, soch, textilií a sbírký jihovýchodní Asie.

a hodnotnou akademickou a kurátorskou kariéru, což se na celkové kvalitě výstavy, publikací a dalšího doprovodného materiálu velmi pozitivně odráží. Pořadatelé si stanovili za cíl „přiblížit hlavní myšlenky buddhismu prostřednictvím vizuálního umění a skloubit tak estetický zážitek s historickými fakty a duchovní inspirací“.³ Snahou autorů bylo především zprostředkovat divákovi vědomosti o buddhismu skrze umění, a to hravým a živým způsobem tak, aby bylo toto spleť universum různorodých nauk a praktik vykresleno v co nejbarevnějších odlescích a kulturní rozmanitosti. Otázky, které si tvůrci kladli při koncipování výstavy, směřovaly především ke způsobu, jakým bude návštěvník vnitřně zacházet v prostředí muzea se zobrazovanými buddhistickými díly. Kurátory především zajímalo (a stále zpětně zajímá), jak bude divák reflektovat a vnímat mnohoznačnost a střet funkcí u jednotlivých předmětů a jak na něj zvolený způsob vystavení objektů v muzeu reálně zapůsobí.⁴ Z hlediska architektonického řešení, za které byl zodpovědný Šimon Caban,⁵ měly scénicky pojaté úpravy výstavního prostoru a práce se světlem dodat působivost, divadelnost a „zvýraznit duchovní hloubku a výtvarný potenciál buddhistického umění“.⁶

Součástí projektu byly nejen tematické komentované prohlídky nebo přednášky o józe či meditaci, ale také online workshop k buddhistickému umění a myšlení s názvem *Cesta probuzení* a buddhologicko-filozofické sympozium *Tichá pošta mezi Bohemií a Buddhou*. Ozdobou výstavy jsou i přidružené publikace (výpravný obrazový katalog výstavy a ilustrovaná knížka pro děti s názvem *Malý Buddha*, které vyšly obě v českém i anglickém jazyce), velké množství online dostupného audiovizuálního materiálu (především soubor třinácti videí s názvem *Souhvězdí Buddha*) a další edukační materiály včetně zdigitalizovaného japonského svitku. Propagační kampaň výstavy cílila na co nejširší publikum: kvalitně graficky zpracované plakáty se objevovaly i v městské dopravě, televizní šoty si vzal na starost hlavní mediální partner Česká televize. Během konání akce se multimediálními kanály pohybovalo i video s názvem *Národní galerií*

3 Národní galerie Praha, *Buddha zblízka* [tisková zpráva], Praha: Národní galerie v Praze 2021.

4 Markéta Hánová – Zdenka Klimtová (eds.), *Buddha zblízka* [katalog výstavy], Praha: Národní galerie v Praze 2021, 15, 39.

5 Šimon Caban (režisér, scénograf, filmový a divadelní tvůrce, který studoval UMPRUM v ateliéru prof. Josefa Svobody) je znám především jako pořadatel prezentačních či živých tanečních akcí a multimediálních performancí. Již mnoho let spolupracuje s Mezinárodním filmovým festivalem Karlovy Vary, svou fotografickou a filmovou tvorbou se řadí mezi přední postmoderní umělce v Česku a širší publikum ho zná především díky jeho pohybově-herecké roli Arnoška z filmu *Kouř* od Tomáše Vorla (1990).

6 Národní galerie Praha, *Buddha zblízka...*

s Benem: *Buddha zblízka*. Komerční banka (generální partner Národní galerie Praha) najala pro svá propagační videa populární osobnost a idol mnohých srdcí Bena Cristovao, jenž v šotu oděn v oranžovém kimonu sedí uprostřed Valdštejnské zahrady v seize, radí divákovi, aby tišil svou mysl, představuje za až mysticky působícího bubnového doprovodu největší „taháky“ výstavy a exponáty hodnotí slovem „im-po-zan-tní“.

Pojďme se teď společně projít prostorem Valdštejnské jízdárny a podívejme se na výstavu v detailu. Okolo sedmdesáti exponátů z českých sbírek a přes sto děl ze sbírek švýcarských bylo v centru výstavního prostoru rozděleno do dvanácti tematických sekcí. Jak malířské, sochařské, tak i literární artefakty a umělecká díla z různých časových epoch a kultur vedly diváka společně se svými doprovodnými texty od naprostých základů v porozumění buddhistickým tradicím a kultuře (kdo byl historický Buddha a jaká je jeho hagiografie, kudy putovala Buddhova nauka Asií, jaké jsou základní směry buddhismu atp.) až ke konkrétní ikonografii jednotlivých bódhisattvů či náročnějším tématům tibetské bhavačakry nebo reinterpretacím buddhistických námětů v českém umění 20. století. Paleta informací a vjemů, ze kterých mohl návštěvník ochutnat, byla opravdu pestrá. Na menší návštěvníky čekal pracovní list, postupné sbírání razítek osmi šťastných symbolů (sanskrt. *aṣṭamangala*) ve formě slepotisku, skládání papírových origami či zmíněná publikace *Malý Buddha*, jež se dle autorky snaží představit „základy ikonografie a kultury buddhistického náboženství hravou a přístupnou formou“.⁷ Divákům, kteří si spojují buddhistické tradice s meditací a recitací sůter či modliteb, nechyběl meditační koutek či tzv. zvukové sprchy. Tyto velmi chytře využitě směrové reproduktory přehrávaly smyčku různých stop s buddhistickými zpěvy a recitacemi především těm, kteří se pod sprchu přímo postavili. Ostatní návštěvníci pak nebyli zvukem rušeni a občas zaslechli vhodnou hudební podmalbu jen zdálky. Autorům výstavy se dle mého názoru povedlo oslovit i vzdělanější publikum a vyzdvihnout detaily, se kterými se člověk setkává spíše ve výuce na vyšších stupních vysoké školy. Například ukázka vnitřku sochy *Zelené Tóry* z 15. stol. skrze neutronovou tomografii nebo části zmíněného dokumentárního cyklu *Souhvězdí Buddha*, které mohl návštěvník spatřit ve speciálních promítacích místnostech a kde nezazněla slova nikoho jiného než našeho předního buddhologa Jiřího Holby, toho byly dokladem.

Z exponátů, které dodalo Museum Rietberg, vynikaly především umělecké předměty z oblasti Mathury a Gandháry. Tato starověká království, která se rozprostírala na území dnešního Afghánistánu a Pákistánu, bývají často považována za kolébkou antropomorfních (ikonických) zobrazení

⁷ Jana Ryndová (ed.), *Malý Buddha*, Praha: Národní galerie v Praze 2021.

historického Buddha. Na příkladu sochy stojícího Buddha Šákjamuniho z 3. století, která vítala návštěvníky výstavy hned u vchodu, je i jasně patrná provázanost gandharské kultury s kulturou řecko-římskou. Indičtí umělci se viditelně inspirovali při tvorbě soch či reliéfů antickým realismem, specifickým řasením rouch či snahou zachytit estetický ideál. Mezi podobné artefakty na výstavě patřily i reliéfy, jež skrze nádhernou a až neuvěřitelně detailní kamenickou práci zobrazovaly příběhy z Buddhaova života, konkrétně např. svatbu prince Siddhárthy nebo Márovy dcery pokoušející Buddha. Audiovizuální upoutávky akce *Buddha zblízka* lákaly také na exponát čínské hlavy Buddha, která původně pochází ze skalních chrámů Siang-tchang-šan a datuje se do období vlády dynastie Severní Čchi (550-577). Tento dříve nezařazený fragment se podařilo identifikovat a přiřadit do zmíněné lokality díky práci mezinárodního kunsthistorického týmu pod vedením Katherine Tsiang teprve před několika lety, na pražské expozici byl vystaven uprostřed tapetové napodobeniny vnitřku komplexu jeskyně. Opomenut by neměl být ani soubor sedmi tibetských thangk, které velmi detailně zachycují Buddha a jeho žáky. *Buddha a šestnáct arhatů* jsou zobrazeni na plátno minerálními barvami, dominuje zde zlatá, červená, modrá a zelená. Každý z „těch, kteří jsou hodni“ jsou na thangkách obklopeni specifickými předměty a zaujímají rozmanité mudry. Díky těmto atributům je pak možné konkrétní arhaty identifikovat a celý soubor thangk se tak stává ikonografickou učebnicí tibetského zobrazování z období 18. – 19. století. Pokud něco ale opravdu upoutalo moji pozornost, bylo to především několik předmětů, které původně nevznikly jako drahé umělecké skvosty, ale sloužily v běžném životě buddhistům během každodenních rituálů. Myanmarská snad odlitá, kovaná či dokonce sesazená zobrazení Buddhaova úmrtního lože nebo tzv. čtyř uniků (zásadních setkání, která princ Siddhártha prožil před odchodem do bezdomoví) vznikla v procesu masové výroby v 18. – 19. století. Laické oko při pokusu o zařazení těchto měděných slitin mate nejen na první pohled moderní zpracování sošek, ale také pozlacení, které bylo uměle doplněno posledním soukromým vlastníkem exponátů.

Sbírka asijského umění Národní galerie Praha spravuje přes třináct tisíc uměleckých předmětů, převážně z Japonska a Číny. V depozitářích se nachází i takové, které byly zakoupeny v 50. letech 20. století československým velvyslanectvím v Pekingu z prostředků tehdejšího Ministerstva školství, věd a umění. Mezi takové exponáty, které byly na výstavě k vidění, spadá i čínská dřevěná socha sedící bódhisattvy Kuan-jin z dynastie Jižní Sung (1127-1279). Bódhisattva soucitu, také známý jako Avalókitéšvara (v sanskrtu doslova „pán, který shlíží“) nebo Čänräzig (tibet.), je pravděpodobně po Buddhovi nejpopulárnější uctívanou postavou napříč buddhistickými tradicemi. V průběhu staletí se jeho podoba proměňovala v závis-

losti na duchovních potřebách různých kultur. Zatímco původně byl zobrazován jako muž, ve východní Asii se ujala podoba bódhisattvy s femininními charakteristikami. I pražská *Bódhisattva Kuan-jin sedící v královské pozici* znatelně disponuje ženskými rysy a půvabnou tváří s plnými rty. Velké množství předmětů ze sbírek Národní galerie bývá často trvale vystaveno, publikováno nebo dostupné skrze online výstavy. *Buddha zblízka* se však stala první expozicí, kde se objevil patnáct metrů dlouhý japonský iluminovaný horizontální svitek z přelomu 17. – 18. stol. Artefakt zobrazuje legendu Buddhova života včetně několika džátak (příběhů z minulých životů Buddha). Dílo bylo vytvořeno v tradičním malířském stylu *jamatoe* a doplněno dalším svitkem s kaligrafickým textem. Dnes je kompletní malba v digitalizované formě dostupná i online na stránkách Národní galerie Praha.

Podlouhlý prostor Valdštejnské jízdárny využili designéři výstavy naplno. Tmavě zelené stěny a podstavce s načernalou patinou připomínaly broušené antracitové či mramorové desky a nápadně tak odkazovaly k interiérum jeskynních chrámů. Mnoho thanegk, reliéfů či dřevěných oltářů bylo zapuštěno v připravených nikách, sošky buddhů a bódhisattvů často osvětlovaly ledkové lišty zesponu, čímž dokreslovaly chrámovou atmosféru výstavy. Podlaha prostoru byla tmavě rudá, uprostřed se jako pomyslná páteř celé expozice vinul ve dvou řadách zmíněný japonský svitek. Buddhažel, některé artefakty včetně svitku byly nasvíceny kolmo shora, a tak si zvědavý návštěvník při snaze prohlédnout objekt zblízka dost stínil a v potměšlém prostoru nakonec neviděl nic.

Jak již bylo zmíněno výše, k výstavě vyšel i obsáhlý ilustrovaný katalog. Skoro třistastránková publikace představuje nejprve dvě studie. V první z nich tým z Museum Rietberg pod vedením Johannese Beltze relativně srozumitelnou a naučnou formou předkládá čtenáři jakýsi buddhologický úvod: mluví o šíření buddhismu, legendě o Buddhově životě, Buddhově učení a buddhistickém umění. Osobně bych tuto stať nenazval jako studii, jde o jeden z dalších ucelených přehledů, které můžeme najít v podobné formě například v knize od Hanse Schumanna.⁸ Oceňuji však jeho návaznost na samotný katalog a možnost přejít od poznámky v textu rovnou ke konkrétnímu zobrazení a dalšímu vysvětlení jednotlivých motivů. Druhá studie s názvem *Buddhova legenda v japonském malířství* od Markéty Hánové je již konkrétnějším textem, který se zaměřuje na vystavený japonský svitek a svou detailností a formou je určen především kunsthistorickému odbornému publiku. Katalogová sekce publikace je tematicky rozdělena do šesti celků: 1) podoby Buddha Šákjamuniho, 2) jeho příběh, 3) šíření učení, 4) buddhové a aspekty kultu Buddha Amitáby, 5) bódhi-

⁸ Hans Wolfgang Schumann, *Svět buddhistických obrazů*, Praha: Academia 2008, 21-31.

sattvové – ztělesnění soucitu a spásy a 6) zenová malba a kaligrafie. Tyto celky obsahují dohromady šedesát kategorií reprezentovaných kvalitními fotografiemi jednotlivých exemplářů a dovysvětlujícím kontextuálním a ikonografickým textem. Statě jsou často doplněny o poznámkový aparát. Kapitola *Průzkum* obsahuje text od Radky Šeřců a Václavy Antuškové *Materiály a techniky buddhistického umění zblízka*. Čtenář se zde dozví o realizovaném přírodovědeckém výzkumu, který se zaměřil na identifikaci materiálů a použitých výtvarných technik. Pro analýzu maleb byly vybrány převážně tibetské thangky, výzkumu byly podrobeny i některé převážně dřevěné sochy. *Epilog* je vyhrazen dvěma kratším článkům, které se věnují fenoménu buddhismu v českých zemích. Jiří Holba sepsal přehledovou stať s názvem *Buddhismus v Československu a v České republice*, jež se hemží velkým množstvím jmen jak prvních překladatelů, tak autorů a průkopníků v šíření buddhistické nauky na našem území v průběhu 20. století. *Světla Východu: buddhistické náměty v českém umění* od Markéty Hánové uzavírá celou publikaci a poukazuje na fenomén okouzlení indickými myšlenkovými systémy, který provázel českou literární, výtvarnou a uměleckou scénu především v první polovině 20. století. Zazní zde jména jako František Drtikol, Josef Váchal, Jan Zrzavý či František Kupka, jejichž díla jsou v obrazovém doprovodu textu také představena. Přílohy ještě obsahují ilustrovaný přehled rituálních a symbolických gest (sanskrt. *mudrá*) s velmi kvalitními popisky a se zpětnými odkazy k jednotlivým exponátům katalogu. Nechybí glosář, bibliografie a seznam vystavených děl. Katalog výstavy *Buddha zblízka* je zpracováváno a graficky vyvedeno odbornou publikací, kterou bych doporučil každému, kdo se buď na samotnou výstavu nedostal, nebo si chce navíc rozšířit obzory ohledně ikonografického, kunsthistorického či obecně buddhologického kontextu vzhledem k vystaveným exemplářům. Kvalita fotografií a textů, formát a velikost knihy se také odráží v její ceně, která se dnes pohybuje okolo 1300 Kč v e-shopu Národní Galerie Praha.

Kdo by chtěl dát přednost spíše audiovizuálnímu materiálu a zajímá se o buddhismus v Česku v jeho aktuálních podobách, byla pro něj příprava další významná část projektu – již v úvodu zmíněný třináctidílný cyklus *Souhvězdí Buddha*. Soubor krátkých videí, kdy nejkratší má okolo pěti minut a nejdelší asi třináct, vznikl v průběhu dvou let (2020-2021) a nezabere dohromady více než běžný dokumentární film. Autorem je Janek Rous a celý cyklus je dostupný na YouTube kanálu Národní Galerie Praha. Na začátku série promlouvá Jiří Holba o počátcích buddhismu na území Československa, poté jsou postupně představeni mistři, učitelé a zakladatelé jednotlivých českých buněk tradic théravády, zenu, čchanu nebo odnoží tibetských škol. O svých životech, motivacích a buddhistické nauce vypráví v dokumentu především známé osobnosti současného českého

buddhismu, jako jsou Pavel Smrčka (Ashin Ottama), Tomáš Gutman (Dhammadípa), Jan Brázda (Sonam Lundrup), ale i cizinci, kteří se v Česku usadili a postarali se o založení meditačních center, stúp nebo chrámů. Prostor dostala i vietnamská komunita v Praze a ve Varnsdorfu, která spojuje převážně pouze Vietnamce a nápadně mi tak připomíná svou uzavřenost čínské čchanové řády, fungující v dnešní Evropě.⁹ Zevrubnou recenzi a komentář ke každému dílu napsal již Zdeněk Vojtíšek v Náboženském infoservisu na webu populárně odborného religionistického časopisu *Dingir*.¹⁰ V závěrečném hodnocení s Vojtíškem částečně souhlasím: projekt je hodný pozornosti a poskytuje určitou představu o buddhismu v Čechách. Obávám se ale, že nedává divákovi vhled do současného žitého buddhismu, neboť se věnuje pouze mistrům, zakladatelům a náboženským profesionálům jednotlivých škol a tradic. Pro celistvý obraz podoby živé náboženské tradice je nutný pohled také tzv. zdola – tím myslím, že je nutno oslovit ve svém výzkumu i běžně praktikující buddhisty a povídat si s nimi o jejich každodenním životě. Dokumentární cyklus mi tak svým stylem a provedením připomněl publikaci *Jednota v rozmanitosti*,¹¹ která je buddhažel jedinou podobného typu u nás.

Projekt *Buddha zblízka* zaštiťoval i dvě čistě akademická setkání. Online workshop *Cesta k probuzení* pořádaly oddělení japanologie Ústavu asijských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Seminář japonských studií Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Katedra asijských studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Národní Galerie Praha s podporou Japan Foundation. Třídenní akci odstartovala 4. února 2022 komentovaná prohlídka výstavy, druhý den následovala online sekce *Buddhismus a buddhistické umění*, kde vystoupil nejprve Luboš Bělka se dvěma příspěvky o historii buddhismu, životaběhu Buddhy Šákjamuniho a Santalovém buddhovi (tzv. Zandan Žú, legendární burjatské soše z Egypského kláštera). Štafetu posléze převzala Markéta Hánová, jež se rozpovídala o již zmíněné Buddhově legendě v japonském malířství. Den ukončila se dvěma příspěvky Zuzana Kubovčáková na téma mandaly. Šestého února se rozběhla druhá online část workshopu, která se tentokrát orientovala na zen. Dějinám, učení, zenovým textům v ne-textuální tradici a škole Sótó se věnovala ve třech promluvách Zuzana

9 Ohledně působení čínského buddhistického řádu *Fo Guang Shan* ve Vídni viz případovou studii Martin Špirk, „Mysl a tělo humanistického buddhismu v praxi: případová studie chrámu a komunity Fo Guang Shan ve Vídni“, *Religio: Revue pro religionistiku* 28/2, 2020, 115-139.

10 Zdeněk Vojtíšek, „Souhvězdí Buddhy“ poskytuje dobrý obrázek o buddhismu v české společnosti“ [online], *Náboženský infoservis – Dingir*, <<https://info.dingir.cz/2022/05/souhvvezdi-buddhy/>>, 2. 5. 2022 [27. 8. 2022].

11 Jan Honzík (ed.), *Jednota v rozmanitosti: současný buddhismus v České republice*, Praha: DharmaGaia 2010.

Kubovčáková, jako speciální host byl přizván Toda Seizan, mistr a mnich z japonského kláštera Daitokuji, jenž se svojí ručně vyráběnou papírovou prezentací vysvětloval online divákům problematiku Sútry srdce a zenové školy Rinzai. Buddhažel, pořadatelé nezajistili jakýkoliv překlad, a tak se přednášky Toda Seizana staly pouze náročnou lekcí pro přítomné studenty japanistiky a edukačním a spirituálním setkáním pro členy japonské buddhistické sanghy, kteří se taktéž na toto závěrečné setkání připojili.

Druhou přidruženou akcí podobného typu bylo sympozium *Tichá pošta mezi Bohemí a Buddhou*. Národní galerie Praha společně s FHS UK uspořádaly 31. března 2022 v krásných prostorách Salmovského paláce konferenci, která byla rozdělena do třech zásadních částí. Nejprve vystoupili dálněvýchodní adresanti – zde bych zmínil především příspěvek Daniela Berounského, který přítomnému publiku vysvětlil mnohá dosud neznámá fakta o neortodoxní tibetské buddhistické tradici bön. Druhou část vyplnili následující adresáti bohémští: Jakub Chavalka a Jakub Šenovský mluvili o Františkovi Čuprovi a Vincenci Lesném a jejich reinterpetaci buddhistických myšlenek a motivů. Po přestávce navázali se svými příspěvky buddhologové Jiří Holba a Luboš Bělka; nejprve stál v centru pozornosti Karel Novosad (Théra Nánasatta), první československý buddhistický mnich, poté se téma přeneslo do Lhasy k vizuální rekonstrukci chrámu Džókhang za pomoci fotografie sochy Baržiho velkého Maitréji, již pořídili cestovatelé Josef Vaniš a Augustin Palát na konci první poloviny 20. století. Sympozium zakončilo tzv. filozofické rekomando s názvem *Heidegger, buddhismus a my – potřebnost nepotřebného*, které svým vytříbeným přednesem a až v kontemplačním stylu přednesl Ladislav Benyovszky, jenž se ve své práci zaměřuje na ontologicky a fenomenologicky orientovanou filozofii.

Domnívám se, že projekt s názvem *Buddha zblízka* překonal mnohá očekávání. Veřejnost i akademická obec si musely dva roky počkat kvůli pandemické situaci, výsledek ale opravdu stál za to. Kurátoři, designéři, grafici, restaurátoři a další spolupracovníci včetně účastníků sympozií a workshopů dokázali dát dohromady expozici, publikace, dokumentární filmy a doprovodné akce, které jako celek vytvořily, troufám si říct, pozoruhodný až raritní soubor zážitků, vjemů a vědomostí, jenž dokázal oslovit skutečně široké publikum. I když výstava skončila na můj vkus velmi rychle, její odkaz je stále dostupný zvědavému zájemci o buddhismus a jeho umění ve formě katalogu a videí na platformě YouTube – dokonce se očekává publikace, která veřejnosti zpřístupní příspěvky zmíněného sympozia. Profesionální spolupráce kvalitních evropských institucí v čele s Museum Rietberg a Národní galerií Praha nenechala nic náhodě a postarala se tak o velmi ojedinělý úkaz jak na populárně naučné, tak na odborné buddhologické/kunsthistorické scéně.

SUMMARY

Project The Buddha Up Close: A Uniqueness on the Czech Buddhological Scene?

This in-depth review aims to provide the reader with comprehensive insight and description of the project *The Buddha Up Close*, organized by the National Gallery Prague in cooperation with Museum Rietberg in the spring of 2022. The organizers' motivations and intentions, the exhibition's content lines with a description of the leading artefacts on display, and a review of the published catalogue and documentary series are discussed. The article also includes reports from two conferences held under the auspices of the project.

Keywords: project The Buddha Up Close; Buddhism artworks; the National Gallery Prague; in-depth review; Buddhology; art history

Department for the Study of Religions
Faculty of Arts
Masaryk University
Arna Nováka 1
602 00 Brno
Czech Republic

MARTIN ŠPIRK
martin.spirk@mail.muni.cz